

I Forlaget Vandkunstens serie STORE FORTÆLLERE
I LOMMEFORMAT:

H.C.Andersen, SKÆVE SKRIFTER

Ingeborg Bachmann, SIMULTAN

Lydia Davis, KAKERLAKKER OM EFTERÅRET

Vladimir Nabokov, TIMER I LITTERATUR

Joseph Roth, KONG SALOMONS TEMPEL I BERLIN

Joseph Roth, LEVIATHAN

Annie Saumont, EN DUFT AF LAVENDEL

ANNIE
SAUMONT

NOVELLER

Oversat
af Else Boel

En
duft
af
lavendel

FORLAGET VANDKUNSTEN

INDHOLD

7	Stiløvelsen
19	Ord
27	Den bedste historie i verden
34	En duft af lavendel
37	Fødselsdag
43	Nye rejsende?
56	Gorillaer
62	Alone
73	En ganske almindelig uge
82	Sunday
92	Hver ting på sin plads
98	En hjemmeaften
102	Kurvestolen
110	Før

Stiløvelsen

De rejser sig op. Drengene i sorte kitler. De stiller sig ud for deres bænke, støjer voldsomt med træskostøvlerne. Og han, fotografen, standser et øjeblik på vej op mod katedrets forhøjning. Siger, Goddag børn. Uden for vinduet, en skyfri blå himmel.

Hun. Lærerinden der står på forhøjningen og skriver på tavlen og som havde sagt, Kom ind, uden så meget som at vende sig om, mens hun med det hvide kridt skriver den smukt kalligraferede titel færdig *Diktat: Månedens stiløvelse*. Hun svinger rundt på sine træsåler, Åh, Goddag hr. Det er for at.

Han. Fotografen. Med en tung taske over skulderen har han svært ved også at bære et metalstativ med støtteben (den store messingring glimter på hans albue). Han stiller stativet ved siden af forhøjningen og trykker den unge kvinde i blå- og hvidtørnet kittel i hendes fremstrakte hånd (hånden har hun først tørret af i kitlen hvor den efterlader en hvidlig stribe på det blå), Goddag, ja, det er angående fotografiet.

Og hun—lærerinden—lille og spinkel, men bomuldsstoffet strammer over et rundt bryst, hun der er ung, bleg og lyshåret, griber fat i sin lange trælineal og vender sig, rank og respektindgydende, om mod eleverne, knægte på 9-10 år som gejler sig op og hvisker, Fotografiet, den er mægtig, alle tiders—lige indtil linealen knalder hårdt mod katedret. Og straks er roen genoprettet. Kun forstyrret af fodtøjets skrabende lyd mod pultenes fodstøtte da hun siger, Sæt jer. Og de lægger armene over kors og holder pegefingern hen over læberne.

Skoleåret er lige begyndt. For to dage siden blev oberstløjtnant H, tjenstgørende officer ved kysten og på besøg i byen, dræbt på åben gade af en revolverkugle.

Han—fotografen—siger at det ville være bedst at stille børnene op i en gruppe. Måske ude i den overdækkede skolegård. Hun er enig, Jo, det er dér at. Dér vi plejer. Hun fortsætter efter en pause, Men det er første gang De er her, ikke?

Og han—fotografen—forklarer næsten undskyldende (han har ladet den brune taske glide ned fra skulderen og holder den i strakt arm i læderremmens ring) at han for nylig har accepteret at arbejde for et bureau (“Kunst- og Pressefoto”, KFP mellem fagfolk præciserer han). Man havde først bedt ham illustrere en reportage om de gamle huse i centrum. Han var taget ind til byens torv. Han siger, Jo, den dag var lyset vidunderligt (men siger ikke at det var den dag attentatet fandt sted).

Bureauet havde skaffet ham rationeringsmærker til strimlen. Hun rynker panden, Strimlen? Han, Filmen, og da der stadig var lidt film tilbage som ikke var brugt, havde man på bureauet bedt ham fotografere en skoleklasse, som en lærerinde havde ansvaret for, til serien KVINDERNE KLARER VAGTSKIFTET. Smilende tilføjer han (fotografen) at han har været heldig, man kunne have sendt ham til en klasse hos en ond fe, men kammeraterne på redaktionen havde sikkert først indhentet lidt oplysninger. Hun (lærerinden) afbryder ham med et strengt blik, og et øjeblik kunne man tro at hun vil slå ham over fingrene med linealen. Så bøjer han sig, lidt forvirret, for at tage sit fotoudstyr og siger, Nå, han kunne lige så godt allerede nu stille sit grej op ude i den overdækkede skolegård da det jo er dér han vil gå i aktion når børnene er klar.

Inden han lukker døren (den overdækkede skolegård ligger lige over for klasseværelset, man skal blot skrå over den åbne gård) siger han at børnene hellere må tage deres kitler af. For, tilføjer han, sort mod sort, og mere sort, der vil mangle relief. Hun spørger, Har skoleinspektøren givet sin tilladelse? Han svarer, Ja, uden rigtig at være klar over om hun taler om fotografiet eller snarere om kitlerne.

Ude i den overdækkede skolegård anbringer de—fotografen hjulpet af rengøringskonen—nogle korte, smalle bænke i to parallelle rækker. Så slår han stativet op. Her fastgør han fotografiapparatet, og konen der står og betragter ham med hænderne på hofterne, i gamle sutter og en grå lærredskittel, Det er dyrt, det skulle helst ikke falde ned. Hun ryster på hovedet en sidste gang og siger, Nå, nu farvel, hr. Den er allerede halv, og jeg mangler stadig at gøre toiletterne rene.

Hun (lærerinden) siger at hvis hver især efterlader *sin* kittel på *sin* pult, vil de hurtigere kunne genoptage arbejdet når de vender tilbage fra skolegården. At miste tid en dag med stiløvelse betyder at der er kommaer og accenter som ikke bliver sat, som bliver siddende i spidsen af pennen.

Barnet på forreste række siger ikke, Jeg vil ikke tage min kittel af fordi under den har jeg min storebrors grimme, slidte undertrøje, jeg ville se ud som om jeg var forældreløs.

Lærerinden gentager, Nu skynder vi os. De der har forklæder der er lukket i ryggen, bed en kammerat om hjælp, det er en god praktisk øvelse efter timen I har haft om kammeratskab og sammenhold. Drengen i midterrekken siger ikke, Jeg vil ikke tage min kittel af for

jeg har en lap på mine bukser. Lige der hvor. Det er min tissemand der gnubber mod stoffet. Min mor skænder på mig og siger at min lille tissemand, hvis jeg holdt op med at røre ved den, ville den ikke lave den store bule der slider sådan mellem benene. Men jeg kan ikke lade være.

Lærerinden siger også, Martin Damois Lefèvre Arnoux Bernstein Huet Renaud Duponchelle, tag jeres kitler af, skynd jer. Når man går i 4. klasse, må man kunne finde ud af det med knapper og knaphuller. Og en knægt på bageste række (det er Lefèvre eller Damois) sætter med et knips globussen i bevægelse. Hvis hun vil have at jeg skal tage kitlen af, så skidt, så sluger jeg mit viskelæder. Hun (lærerinden) insisterer, Så snart I er klar, stil jer i rækker to og to. Og så vil jeg ikke have mere vrøvl.

Han siger altså ikke (drengen ved den bageste pult under portretet af en feltmarskal, som hun—lærerinden—har forvist til klassens mørkeste hjørne, og skoleinspektøren havde rynket brynene) siger ikke, fordi det er forbudt at sige noget som helst, og der er helt sikkert meget at skjule, Jeg vil ikke tage min kittel af for jeg har stoppet vitaminkiks ind mellem min skjorte og min sweater. Det var børnehavelærerinden der stak mig dem da hun så at jeg havde set (ja, at hun havde hugget nogle). Børnehavelærerinden, hun ligner Greta Garbo i Filmladet, så selv hvis, havde jeg ikke sagt noget.

Han står og venter. Og fordi det er strålende solskin udenfor, forlader han, fotografen, den overdækkede skolegård. Går ud gennem gitterporten tæt ved. Og ser igen på muren bekendtgørelsen som han havde læst for lidt siden.

*Som en første repressalie har jeg givet ordre
til at man henretter 50 gidsler ved skydning*

Han ser op mod himlen. Blå. Fuldent blå og rolig. Sådan som han så den blå og rolig over byen for to dage siden da han bar sit fotoudstyr hen til det nordøstlige hjørne af boulevarden for at fotografere huse-
ne for enden af pladsen. Gamle bindingsværkshuse fra begyndelsen af det 17. århundrede eller måske slutningen af det 16. Et blik på vor fortid, det skulle være artiklens titel. Et blik der først og fremmest skulle være et nutidigt blik, en mands blik, en mand der står helt stille foran den smukkeste af de fornemme gamle boliger, men som så træder nærmere for bedre at kunne studere detaljerne. Et skarpt blik under den flade kasket. Med det irgrønne klæde støbt til kroppen. Med våben i bæltet, vide bukser og læderstøvler.

Som en første repressalie

Han—fotografen—har travlt med at få taget sine negativer den dag, fordi han vil udnytte aftenens blide og så flygtige lys. Men som står og venter. Mens officeren går lidt frem og tilbage på fortovet med de ujævne fliser, bryder en ubuden gæst billedets harmoni. Han (fotografen) venter på at den ubudne gæst skal trække sig tilbage og forsvinde. Og for at forkorte ventetiden, og med et sikkert greb om apparatet, giver han sig til at stille skarpt på lygtepælen med bjørnekloblade ved siden af den kommunale bænk nede ved smøgen.

Og så er det at.

Hvis det skal være sådan, kan jeg vente. Erklærede lærerinden. Det må være slut nu med at være så ophidsede. Hvor tror I egentlig I er? Godt, læg hænderne på hovedet. Jeg kan stadig se to-tre smølehoveder som ikke har taget kitlen af. De har 30 sekunder til at gøre sig klar, og hvis det ikke er nok, bliver de her i klassen og skriver lektien af om barbarernes invasion i det 1. århundrede efter vor tidsregning.

Den dreng der sidder bagest i rækken og som forsøger at gemme sig bag en større kammerat, siger ikke, Jeg vil ikke tage min kittel af fordi jeg er bange for at man hugger den fra mig. Min kittel er flottere end mine kammeraters. I halsudskæringen har min mor syet noget skotskternet rødt og grønt, det hedder en skråstrimmel. En anden dreng, ham der sidder på hug ved siden af sin skoletaske og lader som om han er ved at binde snørebåndet på sin sko, siger ikke, Jeg vil ikke tage min kittel af på grund af den gule stjerne som jeg skjuler under min kittel, og når jeg tager den (kitlen) af, vil de andre få øje på den (stjernen), og i frikvarteret vil de være efter mig.

Hvis hun får mig til at tage kitlen af, glup, så sluger jeg min blyantspidser.

Han vender tilbage. Fotografen. Sikrer sig at fotostativet står som det skal. Glatter folderne ud på det sorte klæde. Går så hen og henter den stol han har set stå længst inde i den overdækkede skolegård. Han flytter bænken lidt fra hinanden for at kunne anbringe stolen lige ud for fotografiapparatet.

I to rækker går børnene tværs gennem skolegården. Og lærerinden siger, Må jeg så få ro. Børnene udveksler i smug nogle puf, men bliver grebet af ærefrygt da de får øje på det magiske øje. Bortset fra

en enkelt fræk knægt der standser foran stativet for fjollet grinende at antyde et hastigt knæfald.

Da lærerinden har samlet sine elever foran rækken af vandhaner der er anbragt på stribe over det lange zinkafløbsrør—og det matte metal er skjoldet, og en tynd stråle rustent vand, der pibler ud fra en løs sammenføjning, løber ned i et emaljeret vandfad på jorden—siger hun, Vi venter her. Vi står helt stille. Fotografen vil vise jer hvor I skal sidde. Og så er det at han spørger, Hvor mange er de? Og at hun svarer, 50.

Hun ledsager drengene hen til bænken. Stille og roligt, ingen puf. Børnene er faldet til ro nu, de ser alvorlige, næsten højtidelige ud.

En smuk oktobermorgen.

Jeg har givet ordre til at man henretter ved skydning

Det står på bekendtgørelsen. Bekendtgørelsen der er klistret op på muren ved siden af gitterporten. I solen. 50 gidsler for et skud der næppe har lavet mere støj end fotografiapparatets klik om et øjeblik foran de 50 elever fra 4. klasse (Jules Ferry-skolen).

Alle nyttige oplysninger skal gives til

Han kan stadig ganske tydeligt høre det (skuddet, ét eneste, men af-fyret af én der var god til at sigte). Han (fotografen) siger ikke, Jeg glemmer det aldrig. Han siger ingenting. Siger blot med rolig stem-

me mens han med hånden stryger hen over en sweaters grove uld, Du der ikke er så stor, sæt dig dér på første række. Og idet han blidt puffer til en skulder, Du som er lidt højere, sæt dig om bagved, mellem dine to kammerater.

Han gør sig umage—fotografen—for at gøre sit arbejde godt. Sikrer sig at hele klassen er inden for linsens felt. Han siger, I dér bagest, ryk lidt til højre. Nej, nu til venstre, bare en lille smule. Hør, I på den bæk dér, sæt jer lige lidt tættere sammen. Og du, ret dig op. Du der virker så smidig, som et gedekid.

Som en første repressalie

Smidig, hurtig. Han løber. Manden. Han, fotografen, ser officeren falde, og med en pressefotografers professionelle instinkt retter han kameraet mod manden som løb. Som skulle til at dreje ned ad smøgen. Som forsvandt opslugt af murenes skygge. Som løber i smøgen. Uden at vide at et billede af ham netop er blevet fikseret på filmen. At fra nu af er hans liv, i forholdet 1:50, i fotografens hænder.

Det barn der for lidt siden spottende faldt på knæ foran fotografiapparatet, er kravlet op på bænken. Han puffer til sin sidemand. Han spørger, Har du læst den der bekendtgørelse? Altså den ude på skolens mur. I morges sagde min mor til mig, Læs. Nej, du er ikke for sent på den, læs. Min mor, hun sagde også at det må jeg aldrig glemme.

*Hvis morderen ikke skulle pågrebet være
inden den 26. oktober midnat,
vil 50 gidsler blive henrettet.*

Han siger også at selv om han aldrig er nr. 1 i klassen, tror han ikke at det er sådan man skal sige. Ikke skulle pågrebet være. At man sagtens kan se at de der har skrevet det, kommer fra et andet land. Og hans sidekammerat sidder uden at røre sig, stirrer stift frem for sig, bevæger næsten ikke læberne, Og du, tror du at han bliver pågrebet? Men allerførst hvad betyder det, pågrebet? Hold kæft. Ellers ender det med at vi kommer i skammekrogen.

Han siger. Fotografen. De der sidder på forreste række, lad være med at strække benene. Og, nej, ikke han, lærerinden, tilføj, Saml benene og læg armene over kors.

Han siger også. Fotografen. Se op, men uden at skære ansigt. Anden række, lad armene hænge naturligt ned. I store fyre på bageste række, sørg for at holde jer i ro. Og du, min dreng, puds din næse. Knap din skjorte i halsen.

Lærerinden kaster et sidste blik på klassen. Siger ikke, Det er godt, men kun, Det går an. Går så hen til stolen, og ikke en eneste dreng fortrækker en mine.

Hun sætter sig. Også hun med samlede ben. Hun er stiv og strunk (uden dog at kunne skjule de runde former). Også hun har løftet hovedet. Og stirrer lige ind i apparatet.

